ZÁSADA SUBSIDIARITY

Tento dokument se zbývá zásadou subsidiarity, jak je definována ve Smlouvě o fungování Evropské unie (SFEU). Popisuje, jak je zásada subsidiarity uplatňována v různých oblastech politiky a jak je její uplatňování monitorováno. V oblastech, v nichž nemá výlučnou pravomoc, může Unie jednat, pouze pokud může prokázat, že cílů navržené akce nelze účinněji dosáhnout na úrovni členských států, regionů nebo místních samospráv, ale naopak jich lze lépe dosáhnout na úrovni Unie. Nastiňuje také úlohu, jakou při prosazování zásady subsidiarity hraje Evropský parlament svou legislativní činností.

PRÁVNÍ ZÁKLAD

Čl. 5 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii (SEU) a Protokol (č. 2) o používání zásad subsidiarity a proporcionality.

CÍLE

Pokud hovoříme o subsidiaritě, nejde o rozdělení pravomocí mezi EU a členské státy, jak je stanoveno v článcích 3 až 6 SFEU. Subsidiarita pouze upravuje podmínky, za nichž může Unie jednat v oblastech, v nichž nemá výlučnou pravomoc. Podle čl. 5 odst. 3 zde může Unie jednat, pouze pokud může prokázat, že sledovaných cílů nelze uspokojivě dosáhnout členskými státy na vnitrostátní, regionální nebo místní úrovni, ale mohlo by jich být „z důvodu jejího rozsahu či účinků“ lépe dosaženo na úrovni EU (tzv. test přidané hodnoty).

VÝSLEDKY

A. Původ a historie subsidiarity v EU

Zásada subsidiarity byla formálně zakotvena ve Smlouvě o EU podepsané v roce 1992: odkaz na zásadu subsidiarity byl obsažen ve Smlouvě o založení Evropského společenství (SES). Kritérium subsidiarity však bylo obsaženo již v Jednotném evropském aktu z roku 1986, a to v ustanoveních týkajících se politiky v oblasti životního prostředí. Označení subsidiarita se ale ještě nepoužívalo. Soud prvního stupně Evropských společenství ve svém rozsudku ze dne 21. února 1995 (T-29/92)rozhodl, že zásada subsidiarity před vstupem Smlouvy o EU v platnost nebyla obecnou právní zásadou, na jejímž základě by měla být posuzována legalita činnosti Společenství.

Amsterodamská smlouva podepsaná v roce 1997 znění zásady subsidiarity stanovené v přečíslovaném čl. 5 druhém pododstavci SES nezměnila. Ke Smlouvě o založení Evropského společenství však připojila Protokol o používání zásad subsidiarity a proporcionality (dále jen „protokol z roku 1997“). Celkový přístup k používání zásady subsidiarity, který byl dohodnut již na zasedání Evropské rady v Edinburghu v roce 1992, se tak stal právně závazným a od té doby může být prostřednictvím protokolu o subsidiaritě předmětem soudního přezkumu.

Lisabonská smlouva z roku 2007, která prováděla změny v SEU a SES, zařadila ustanovení o zásadě subsidiarity do čl. 5 odst. 3 Smlouvy o EU a zrušila příslušné ustanovení Smlouvy o založení Evropského společenství, přičemž však plně přejala jeho znění. Zároveň byla doplněna výslovná zmínka o regionálním a místním rozměru zásady subsidiarity. Lisabonská smlouva rovněž nahradila protokol z roku 1997 novým protokolem č. 2, přičemž hlavní změna se týká úlohy vnitrostátních parlamentů při kontrole dodržování zásady subsidiarity (viz 1.3.5).

B. Definice

V rámci EU je zásada subsidiarity kritériem pro výkon nevýlučných pravomocí Unie. Vylučuje zásah Unie v případě, že určitou otázku mohou účinně řešit samy členské státy na ústřední, regionální nebo místní úrovni. Unii opravňuje k výkonu pravomoci pouze tehdy, pokud členské státy nemohou uspokojivě dosáhnout cílů zamýšlené činnosti a pokud může mít opatření na unijní úrovni přidanou hodnotu.

Čl. 5 odst. 3 SEU stanoví, že orgány Unie mohou v souladu se zásadou subsidiarity jednat, jsou-li splněny tři podmínky:

1. nesmí se jednat o oblast spadající do výlučné pravomoci Unie (nevýlučné pravomoci);
2. členské státy nemohou uspokojivě dosáhnout cílů zamýšlené činnosti (nezbytnost);
3. cílů zamýšlené činnosti lze z důvodu jejího rozsahu nebo účinků lépe dosáhnout na úrovni Unie (přidaná hodnota).

Zásadu subsidiarity doplňuje zásada proporcionality (čl. 5 odst. 4 SEU): ani v oblastech, v nichž je Unie oprávněna jednat, nesmí obsah ani forma její činnosti překročit rámec toho, co je nezbytné pro dosažení cílů Smlouvy. Stejně jako subsidiarita musí být proporcionalita dodržována v průběhu celého legislativního procesu a obě zásady zakládají stejnou povinnost uvádět odůvodnění v důvodových zprávách k legislativním návrhům.

C. Oblast působnosti

1. Použije-li se subsidiarita: Pravomoci EU

Unie má výlučnou pravomoc v oblastech, jako je celní unie, pravidla hospodářské soutěže, euro, obchodní politika a mezinárodní dohody (články 3 a 4 SFEU). Zásada subsidiarity se vztahuje na všechny ostatní oblasti politiky, konkrétně na:

— „sdílené (souběžné) pravomoci“ stanovené v čl. 4 odst. 2 SFEU, v nichž má Unie preemptivní právo,

— skutečně „sdílené pravomoci“ uvedené v čl. 4 odst. 3 a 4 SFEU v oblastech, kde výkon pravomoci EU nebrání členským státům konat: výzkum, vesmír, rozvojová spolupráce a humanitární pomoc,

— „koordinační pravomoci“ (hospodářská politika, politika zaměstnanosti a sociální politika: článek 5 SFEU),

— „podpůrné a doplňkové pravomoci“ (zdraví, průmysl, kultura, vzdělávání a cestovní ruch: článek 6 SFEU).

V praxi jsou nejvýznamnější sdílené pravomoci stanovené v čl. 4 odst. 2 SFEU, v nichž má Unie preemptivní právo jednat. Zahrnují tyto hlavní oblasti:

— vnitřní trh,

— sociální politika, jak je definována v SFEU,

— hospodářská, sociální a územní soudržnost,

— zemědělství a rybolov (s výjimkou zachování biologických mořských zdrojů),

— životní prostředí,

— ochrana spotřebitele,

— doprava,

— transevropské sítě,

— energetika,

— prostor svobody, bezpečnosti a práva,

— společné otázky bezpečnosti v oblasti veřejného zdraví.

„Preemptivním právem Unie" se rozumí pravidlo, že členské státy mohou dané pravomoci vykonávat pouze „v rozsahu, v jakém Unie svou pravomoc nevykonala" (čl. 2 odst. 2 SFEU), ale mohou jejich výkon obnovit, pokud Unie svou pravomoc přestane vykonávat. Preemptivní právo může být úplné nebo částečné: jedná-li Unie vyčerpávajícím způsobem, stává se pravomoc de facto výlučnou; pokud však jedná jen částečně, ponechávají si členské státy souběžnou pravomoc v rozsahu, v jakém se na ně nevztahuje opatření EU.

2. Použije-li se subsidiarita: orgány EU

Zásada subsidiarity se týká všech orgánů Unie a má praktický význam zejména v rámci legislativních postupů. Lisabonská smlouva posílila úlohu vnitrostátních parlamentů a Soudního dvora při kontrole dodržování zásady subsidiarity. Lisabonská smlouva kromě zavedení výslovného odkazu k regionálnímu a místnímu rozměru zásady subsidiarity rovněž posílila úlohu Výboru regionů a vnitrostátním parlamentům dala pravomoc, aby rozhodovaly o tom, zda se jejich regionální parlamenty se zákonodárnou mocí rovněž zapojí do postupu systému „včasného varování".

D. Kontrola ze strany vnitrostátních parlamentů

Na základě čl. 5 odst. 3 druhého pododstavce a čl. 12 písm. b) Smlouvy o EU dbají vnitrostátní parlamenty na dodržování zásady subsidiarity v souladu s postupem uvedeným v protokolu č. 2. V rámci mechanismu včasného varování mají všechny vnitrostátní parlamenty nebo všechny jejich komory ode dne postoupení návrhu legislativního aktu osm týdnů na to, aby předsedům Evropského parlamentu, Rady a Komise zaslaly odůvodněné stanovisko, v němž uvedou, proč podle nich dotyčný návrh není v souladu se zásadou subsidiarity. Pokud jsou tato odůvodněná stanoviska podpořena nejméně jednou třetinou všech hlasů přidělených vnitrostátním parlamentům (jeden hlas na komoru u dvoukomorových parlamentů a dva hlasy u jednokomorových parlamentů), musí být návrh přezkoumán („žlutá karta"). Orgán, který je autorem návrhu legislativního aktu, může rozhodnout o zachování návrhu,

o jeho úpravě nebo o jeho stažení, přičemž svůj postup řádně odůvodní. Pokud jde o návrhy aktů týkajících se policejní spolupráce nebo soudní spolupráce v trestních věcech, je tento limit snížen na jednu čtvrtinu hlasů. Pokud soulad návrhu legislativního aktu se zásadou subsidiarity zpochybní v rámci řádného legislativního postupu prostá většina hlasů přidělených vnitrostátním parlamentům a Komise se rozhodne svůj návrh zachovat, postoupí se tato záležitost zákonodárci (Parlamentu a Radě), který se vysloví v prvním čtení. Pokud má zákonodárce za to, že legislativní návrh není v souladu se zásadou subsidiarity, může jej odmítnout většinou 55 % členů Rady nebo většinou hlasujících poslanců v Evropském parlamentu („oranžová karta").

K dnešnímu dni byl postup „žluté karty" uplatněn třikrát, zatímco postup „oranžové karty" dosud použit nebyl. První postup udělení žluté karty (květen 2012) se týkal návrhu nařízení Monti II o právu na kolektivní akci. Celkem 12 komor vnitrostátních parlamentů, které mají 19 hlasů (prahová hodnota je 18), dospělo k závěru, že návrh v rozporu se zásadou subsidiarity. Druhá žlutá karta (říjen 2013) byla vznesena proti návrhu na zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce. Komise obdržela 14 stanovisek z 11 členských států, po jejich posouzení však svůj návrh zachovala a potvrdila, že je v souladu se zásadou subsidiarity. Třetí žlutá karta (květen 2016) se týkala návrhu na revizi směrnice o vysílání pracovníků. I v tomto případě Komise trvala na svém návrhu, přičemž argumentovala tím, že vysílání pracovníků je ze své podstaty nadnárodní otázkou.

Konference parlamentních výborů pro záležitosti Unie (COSAC) slouží jako užitečná platforma pro výměnu informací týkajících se kontroly subsidiarity mezi vnitrostátními parlamenty. Síť pro monitorování subsidiarity v gesci Evropského výboru regionů navíc usnadňuje výměnu informací mezi místními a regionálními orgány a institucemi EU. Členy sítě pro monitorování subsidiarity jsou regionální parlamenty a vlády s legislativními pravomocemi, místní a regionální orgány bez legislativních pravomocí a sdružení místních samospráv v EU. Je rovněž otevřena národním delegacím Evropského výboru regionů a komorám vnitrostátních parlamentů.

E. Nedávný institucionální vývoj

V listopadu 2017 zřídila Komise pracovní skupinu pro subsidiaritu, proporcionalitu a scénář „Méně, zato efektivněji", která v červenci 2018 předložila svou zprávu. Na základě jejích doporučení zveřejnila Komise v říjnu 2018 soubor opatření v oblasti subsidiarity , který obsahuje tabulkový dotazník pro posuzování subsidiarity a proporcionality v rámci posouzení dopadů a hodnocení a v důvodových zprávách.

Zásady subsidiarity a proporcionality byly ústředním bodem Konference o budoucnosti Evropy (9. květen 2021 až 9. květen 2022), během níž bylo vypracováno 49 návrhů obsahujících 326 opatření týkajících se klíčových priorit a výzev pro Evropu, včetně demokracie. Dne 22. listopadu 2023 přijal Parlament usnesení o změně Smluv a dne 17. ledna 2024 usnesení o provádění ustanovení Smlouvy o vnitrostátních parlamentech. V nich navrhl posílit přezkum subsidiarity, který provádí Soudní dvůr, prodloužit osmitýdenní lhůtu pro vnitrostátní parlamenty na dvanáct týdnů, začlenit stanoviska regionálních parlamentů do vnitrostátních odůvodněných stanovisek a zavést mechanismus „zelené karty", který vnitrostátním parlamentům umožní předkládat legislativní návrhy.

Od konference nabyl na významu pojem „aktivní subsidiarita“. Jde o proaktivní přístup, v jehož rámci orgány EU zapojují do cyklu přípravy a uplatňování politiky již od rané fáze místní a regionální orgány. Ty se tak neomezují jen na posuzování souladu se zásadou subsidiarity poté, co je návrh předpisu již hotový, nýbrž přispívají k tvorbě právních předpisů v souladu s víceúrovňovou strukturou unijní správy. Jedenáctá konference o subsidiaritě v roce 2024 se zaměřila na téma „Zlepšování právní úpravy a aktivní subsidiarita: klíčové kroky pro EU, která přináší hodnotu“. Ve své výroční zprávě za rok 2024 o subsidiaritě a proporcionalitě Komise znovu potvrdila, že aktivní subsidiarita a plné zapojení místních a regionálních orgánů zůstávají klíčovými prioritami i pro funkční období 2024–2029. Podobným způsobem se vyjádřil i Parlament ve své zprávě o zdokonalení tvorby právních předpisů za rok 2026, která se týkala let 2023 a 2024.

F. Soudní přezkum

V souladu s protokolem může být dodržení zásady subsidiarity přezkoumáno také dodatečně (po přijetí legislativního aktu), a to podáním žaloby k Soudnímu dvoru Evropské unie. Nicméně pokud jde o způsob uplatňování této zásady, disponují orgány Unie širokou pravomocí. Ve svých rozsudcích ve věci C-84/94 a C-233/94 Soudní dvůr rozhodl, že dodržení zásady subsidiarity je jedním z předpokladů, které musí být prokázány v odůvodnění aktů podle článku 296 SFEU. Ke splnění tohoto požadavku stačí, aby dodržení zásady celkově vyplývalo z bodů odůvodnění. V novějším rozsudku (věc C-547/14, Philip Morris, bod 218) Soudní dvůr potvrdil, že musí ověřit, „zda unijní normotvůrce na základě podrobných údajů mohl dojít k závěru, že cíle sledovaného navrhovaným opatřením lze lépe dosáhnout na úrovni Unie“. Pokud jde o procesní záruky a zejména o povinnost uvést důvody pro uplatnění zásady subsidiarity, Soudní dvůr připomněl, že splnění této povinnosti „musí být hodnoceno nejen s odvoláním na znění dotčeného aktu, ale také s odvoláním na jeho kontext a okolnosti konkrétního případu“ (bod 225).

Parlament ve svém pracovním dokumentu o zásadách subsidiarity a proporcionality z roku 2021 uvedl, že „Soudní dvůr kvůli porušení zásady subsidiarity nikdy nezrušil žádné opatření“, a navrhl, aby byla „zřízena nezávislá komora pro subsidiaritu složená z předsedů vnitrostátních ústavních soudů, jejímž cílem by bylo překonat tuto politickou předpojatost a zlepšit kvalitu přezkumů právních předpisů“.

Členské státy mohou podávat u Soudního dvora žaloby na neplatnost legislativního aktu z důvodu porušení zásady subsidiarity jménem svých vnitrostátních parlamentů nebo jejich komor, v souladu se svým právním řádem. Právo na podání žaloby má rovněž Evropský výbor regionů, a sice v případě legislativních aktů, u nichž SFEU stanoví povinnost s tímto výborem konzultovat. V Draghiho zprávě o konkurenceschopnosti EU se uvádí, že navzdory takto důležitým pravomocem tyto orgány legislativní návrhy Komise často nezpochybňují. Autor zprávy se zasazuje o to, aby proběhlo celounijní šetření, které by prozkoumalo důvody takového přístupu ze strany vnitrostátních parlamentů.

V srpnu 2024 podal jeden z vnitrostátních parlamentů první žalobu pro porušení zásady subsidiarity podle protokolu č. 2, a sice proti nařízení (EU) 2024/1351 o řízení azylu a migrace (věc C-553/24, kterou podalo francouzské Národní shromáždění). Tato přelomová žaloba, kterou podle článku 88-6 francouzské ústavy iniciovalo pouze 60 poslanců z 577, ukazuje, že v některých vnitrostátních parlamentech mají parlamentní

menšiny přístup ke kontrole subsidiarity, což by mohlo posílit demokratický dohled a prosazování zásady subsidiarity na vnitrostátní i evropské úrovni.

ÚLOHA EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Parlament stál u zrodu myšlenky subsidiarity, neboť při přijímání návrhu Smlouvy o EU předložil dne 14. února 1984 návrh ustanovení, podle něhož by v případech, kdy Smlouva svěřuje Unii určité pravomoci, jež se překrývají s pravomocemi členských států, mohly členské státy přijímat opatření, jestliže Unie v této oblasti nepřijala žádný právní předpis. V návrhu rovněž zdůraznil, že Unie by měla zasahovat pouze v těch oblastech, které mohou být účinněji spravovány na úrovni Unie než na úrovni jednotlivých členských států.

Parlament tyto návrhy zahrnul i do mnoha dalších usnesení (např. usnesení ze dne 23. listopadu 1989, 14. prosince 1989, 12. července 1990, 21. listopadu 1990 a ze dne 18. května 1995), ve kterých stvrzuje svůj zájem na prosazování zásady subsidiarity.

A. Interinstitucionální dohody

Pokud jde o uplatňování zásady subsidiarity, přijal Parlament řadu opatření k naplňování své úlohy vyplývající ze Smluv. Článek 43 jednacího řádu Parlamentu stanoví, že „při posuzování legislativního návrhu věnuje Parlament zvláštní pozornost dodržování základních práv a zásad subsidiarity a proporcionality“. Výbor pro právní záležitosti je parlamentním výborem s horizontální odpovědností za sledování toho, zda je zásada subsidiarity dodržována. V tomto ohledu pravidelně vypracovává zprávy k výročním zprávám Komise o subsidiaritě a proporcionalitě.

Rada, Parlament a Komise podepsaly dne 25. října 1993 interinstitucionální dohodu týkající se postupů provádění zásady subsidiarity, která je jasným výrazem vůle těchto tří orgánů ubírat se jednoznačně tímto směrem. Zavázaly se tím k dodržování zásady subsidiarity. Dohoda vymezuje postupy pro provádění zásady subsidiarity, a tím vymezuje způsob provádění pravomocí, jež byly orgánům Unie svěřeny ve Smlouvách, aby tak bylo umožněno dosáhnout cílů stanovených ve Smlouvách. Komise přislíbila zásadu subsidiarity zohledňovat a prokazovat, že je dodržována. To platí i pro Parlament a Radu v rámci jim svěřených pravomocí.

Podle Interinstitucionální dohody mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o zdokonalení tvorby právních předpisů ze dne 13. dubna 2016 (která nahrazuje dohodu z prosince 2003 a interinstitucionální společný přístup k posuzování dopadů z listopadu 2005) je Komise povinna v důvodové zprávě doložit, že navrhovaná opatření vyhovují z hlediska zásady subsidiarity a tuto zásadu zohledňovat i v rámci posouzení dopadů. Kromě toho se Parlament a Komise uzavřením Rámcové dohody o vztazích mezi Evropským parlamentem a Evropskou komisí (přijaté dne 28. dubna 2026 a nahrazující dohodu z roku 2010 ve znění z roku 2018) dohodly na spolupráci v oblasti vztahů s vnitrostátními parlamenty a provádění protokolu č. 2 o používání zásad subsidiarity a proporcionality. V rámci této spolupráce, pokud jsou splněny prahové hodnoty uvedené v článku 7 protokolu č. 2, předkládá Komise překlady všech odůvodněných stanovisek vnitrostátních parlamentů spolu se svým vlastním postojem.

B. Usnesení Evropského parlamentu

Již ve svém usnesení ze dne 13. května 1997 o zdokonalení tvorby právních předpisů Parlament uvedl, že zásada subsidiarity má právně závaznou povahu, a zároveň připomněl, že nesmí omezovat výkon výlučných pravomocí Unie ani nesmí vést ke zpochybnění *acquis communautaire* (nyní *acquis* EU). Ve svém usnesení ze dne 8. dubna 2003 o zdokonalení tvorby právních předpisů (2000) Parlament doplnil, že spory by měly být řešeny pokud možno na politické úrovni, a zohlednil návrhy, které byly v té době projednávány Konventem o budoucnosti Evropy a které se týkaly zavedení „systému včasného varování" ze strany vnitrostátních parlamentů v oblasti subsidiarity. Tento systém byl pak zakotven v Lisabonské smlouvě (viz výše a 1.3.5).

V usnesení ze dne 13. září 2012 o 18. zpráva o zlepšení právních předpisů Parlament uvítal intenzivnější zapojení vnitrostátních parlamentů do kontroly legislativních návrhů ohledně zásady subsidiarity a proporcionality a navrhl, aby bylo posouzeno, jak by bylo možné odstranit případné překážky, které brání účasti vnitrostátních parlamentů na mechanismu pro kontrolu subsidiarity.

V usnesení ze dne 18. dubna 2018 o výročních zprávách za rok 2015 a 2016 o subsidiaritě a proporcionalitě Parlament konstatoval prudký nárůst počtu odůvodněných stanovisek předložených vnitrostátními parlamenty, který ukazuje na stále větší zapojení vnitrostátních parlamentů do rozhodovacího procesu Unie. Rovněž přivítal zájem vnitrostátních parlamentů postupovat proaktivněji prostřednictvím uplatňování postupu „zelené karty". V tomto ohledu doporučil, aby byly plně využívány stávající nástroje umožňující vnitrostátním parlamentům účastnit se legislativního procesu, aniž by byly vytvářeny nové institucionální a správní struktury.

Ve svém usnesení ze dne 13. února 2019 o budoucnosti Evropy Parlament zdůraznil zásadní úlohu místních orgánů, a zejména regionálních parlamentů s legislativními pravomocemi. Vzal rovněž na vědomí doporučení pracovní skupiny pro subsidiaritu, proporcionalitu a scénář „Méně, zato efektivněji", avšak poukázal na to, že na mnoho z těchto skutečností, zejména pokud jde o úlohu vnitrostátních parlamentů a potřebu reformovat systém včasného varování, již sám upozorňoval.

Ve svém usnesení ze dne 24. června 2021 o účelnosti a subsidiaritě a proporcionalitě právních předpisů Evropské unie Parlament zdůraznil, že místní a regionální orgány provádějí a využívají přibližně 70 % právních předpisů EU, a vyzval Komisi, aby je lépe zapojila do svých konzultačních procesů a aby do rozhodování začlenila „vzorovou tabulku" pro posuzování uplatňování zásad subsidiarity a proporcionality. Parlament rovněž upozornil na to, že stávající struktura mechanismu kontroly subsidiarity vede k tomu, že vnitrostátní parlamenty věnují příliš mnoho času technickým a právním posudkům, na které mají jen krátké lhůty, což komplikuje cíl vést hlubší politickou diskusi o evropské politice.

Ve svém usnesení ze dne 23. listopadu 2023 o účelnosti, subsidiaritě a proporcionalitě právních předpisů Evropské unie Parlament vzal na vědomí významný nárůst počtu odůvodněných stanovisek vnitrostátních parlamentů (z 9 v roce 2020 na 34 v roce 2022) a zároveň potvrdil, že od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost nebyla nikdy použita žádná „oranžová karta". Vyzval k dřívějšímu zapojení vnitrostátních parlamentů do legislativního postupu a k tomu, aby Komise předkládala podrobnější vysvětlení, aby bylo možné spolehlivě posoudit dodržování zásady subsidiarity. Parlament rovněž

vyzval Radu, aby zvýšila transparentnost zveřejňováním většího počtu dokumentů, zejména stanovisek členských států, čímž se posílí parlamentní kontrola.

Ve svém usnesení ze dne 17. ledna 2024 o provádění ustanovení Smlouvy o vnitrostátních parlamentech vzal Parlament na vědomí žádost vnitrostátních parlamentů o prodloužení osmitýdenní lhůty pro vydávání odůvodněných stanovisek a vyzval k zavedení dvanáctitýdenní lhůty v rámci příští revize Smlouvy. Parlament rovněž navrhl zavést postup „zelené karty", kdy by alespoň třetina vnitrostátních parlamentů mohla požádat Komisi nebo Parlament o předložení legislativních návrhů, což by mělo pozitivní vliv na evropskou diskusi.

Tento dokument vypracovala tematická sekce Evropského parlamentu pro spravedlnost, občanské svobody a institucionální záležitosti. Další informace naleznete na internetových stránkách Výboru pro právní záležitosti.

Christophe BEAUDOUIN / Mariusz Maciejewski
05/2026